

verzia č. 1.3 – doplnená a rozšírená o vyše jednu stranu

Pascha – Velikdeň – Veľký Deň (Veľká noc): najväčší sviatok Božej Eucharistie

■ Základnou myšlienkou článku je fakt, že Velikdeň (u Slovákov po gréckokatolícky Veľký deň – po rímskokatolícky Veľká noc) je najväčším sviatkom v roku, a to nielen vzkriesenia Hospoda nášho Isusa Christa, ale aj Isusa Christa = Božej Eucharistie = Paschy = Pesachu = Prechodu zo zeme do neba.

■ Čo má kresťan robiť, aby sa dostal do neba?: ísť na sv. Príčasť (prijímanie) čo najčastejšie, ako sa to len dá a milovať všetkých ľudí tak, ako Isus Christos miloval nás všetkých bez rozdielu – že až dal svoj život za nás. Ak človek ide na sv. Príčasť avšak nemiluje tak, ako Isus Christos, musí ísť po smrti do očistca, kde bude trpieť «pekelné» muky až do času, kým nezačne milovať tak, ako Christos miluje.

■ ***Vďaka sväteniu doma pripravenej a upečenej Paschy sa vo východných obradoch Cirkvi nikdy neobjavili herézy proti Božej Eucharistii a nebolo tam nikdy potrebné zavádzať nijaké špeciálne sviatky Eucharistie...***

Do neba sa dá dostať len špeciálnym «výťahom» skrze Isusa Christa – Božiu Eucharistiu

«Nik nevystúpil do neba, iba ten, čo zostúpil z neba, Syn človeka», (Jn 3,13) – základom kresťanskej viery je, že po spáchaní prvotného hriechu prarodičmi Adamom a Evou, sa do neba (= večnej radosti) nemôže dostať nikto, okrem toho, ktorý zostúpil z nebies, tj. Syna Božieho – Druhej Božej Osoby – Isusa Christa. Stalo sa tak pred 2000 rokmi. Kto teda môže byť spasený!? Isus Christos zostúpil pri svojom vtelení na zem, narodil sa, po 33 rokoch pozemského života bol ukrižovaný na kríži a touto potupnou smrťou zaplatil Božej spravodlivosti za hriechy všetkých ľudí celého sveta, ktorí žili, žijú a budú žiť od stvorenia sveta až po jeho koniec – na konci vekov. «Adam zhrešil a zomrel, Christos nezahrešil a tiež zomrel. Je to neobyčaj-



Detail cerkvej Paschy - Artosa s ikonou a vencom

né a divné: tamten zhrešil – a zomrel, a tento nezahrešil – a tiež zomrel.

Prečo a načo? Preto, aby zhrešiaci a

zomrejúci mohol cez nezahrešiaceho a zomrejúceho oslobodiť sa od pút smrti», (sv. Ján Zlatoústý-Chryzostomos (†407), Slovo na svätú Paschu, 4;770).

Isus Christos ako Bohočlovek, po troch dňoch (a troch nociach) v hrobe vstal z mŕtvych a na štyridsiaty deň po svojom vzkriesení ako jediný(!) z ľudí vystúpil na nebesia, kde sedí po pravici Boha Otca.

V deň svojej smrti na kríži však Isus Christos ustanovil Božiu Eucharistiu (vo štvrtok po západe slnka bol u Židov už piatok), v ktorej sa na každej Službe Božej (sv. omši) znovu a znovu sprítomňuje materiálnym spôsobom Jeho vyššie spomenutá obeta na kríži. Kňaz v mene a v osobe Isusa Christa (*in persona Christi*) premieňa obyčajný pšeničný chlieb (kvasený-nor-

málny u východných Cirkví a nekvasený-bez droždia-hostiu u latinskej Cirkvi) a obyčajné hroznové víno na Telo a Krv živého Isusa Christa – Božiu Eucharistiu. V každej odrobinke premeneného Chleba a v každej kvapôčke premeneného Vína je prítomný celý živý Isus Christos. Spôsoby (vonkajšie vlastnosti) chleba a vína Christos ponechal, aby ho ľudia-veriaci mohli jesť a tak sa s Ním stať doslova a dopísmena (nielen duchovne, ale i materiálne) Jedno. Po sv. Príčasí v tele veriaceho prúdi teda Krv Isusa Christa a jeho telo je jedno s Telom Christovým. Ten, kto v stave bez ťažkého hriechu na duši ide na sv. Príčastie (prijímanie) a prijme Božiu Eucharistiu a následne by zomrel, tak práve vďaka tomu, že je Jedno Telo s Isusom Christom, v Isusovi Christovi a skrze Isusa Christa, ktorý je ako Boh všadeprítomný, ale ako Bohočlovek sedí po pravici Boha Otca v nebi, sa aj on dostane do neba. Obrazne povedané, do neba nevedú nijaké schody ani rebrík, ale len jediný výťah, ktorým je Isus Christos. Len On jediný zostúpil pred 2000 rokmi z neba a tam po svojom nanebovstúpení aj On jediný vystúpil a nikto iný!!! Preto sa do neba bez Isusa Christa nemožno dostať. Kto sa chce teda dostať do neba, existuje len jeden jediný spôsob: musí nastúpiť do Christovho Eucharistického výťahu (doslova a dopísmena zjednotiť sa po telesnej-materiálnej stránke s Isusom Christom = zjesť Božiu Eucharistiu – ísť na sv. Prijímanie), ináč sa do neba nedá dostať.

Je len jasné, že na sv. Príčastie (prijímanie) môže ísť len ten, kto nemá ťažký hriech. Ak by na sv. Príčastie išiel niekto svätokrádežne, teda po spáchaní ťažkého hriechu, tak by spáchal ďalší ťažký hriech a nemal by z Príčastia nijaký úžitok, naopak, jedol a pil by si smrť a zatratenie. Kto z ľudí však je bez ťažkého hriechu? Nikto. Isus Christos však myslel i na tento prípad, a preto ustanovil aj sv. tajomstvo (sviatosť) krstu a pokánia – spoveď, teda znovuoobnovenia vzťahu s Hospodom Bohom, kde každý kňaz v osobe Isusa Christa (in persona Christi) odpúšťa kajúcnikovi všetky ľutované hriechy. V momente spovede veriaci nevyznáva hriechy pred človekom-kňazom, ale pred Isusom Christom a hriechy neodpúšťa kňaz, ale Isus Christos. Kňaz plní funkciu akoby Christovho veľvyslanca, ktorý má splnomocnenie odpúšťať v mene Božom hriechy. Presnejšie povedané, kňaz v momente spovede je samým Christom. A tu je dôležité uvedomenie si faktu absolútnej posvätnosti každej zo siedmich sviatosťí, lebo ich vysluhuje nie človek-kňaz, ale sám Isus Christos.

Hospod' Boh však ponechal každému človeku slobodnú vôľu, či chce, alebo nechce prijať a využiť ovocie spasiteľskej smrti Isusa Christa. Či sa dá pokrstiť (krst + myropomazanie-birmovka + Božia Eucharistia = tzv. tajomstvá kresťanskej inicializácie) a stane sa plnohodnotným kresťanom (gréckokatolíkom, rímskokatolíkom či pravoslávny – majú platných všetkých sedem sviatosťí), či sa stane kresťanom neplnohodnotným – len pokrsteným (väčšina protestantských spoločností), alebo dokonca kresťanom fiktívnym – akože krstom (niektoré protestantské spoločnosti). Ak spáchal ťažký hriech, či sa vyspovedá alebo nie, či pôjde do cerkvi (chrámu) na Božiu Liturgiu (sv. omšu) a či aj prijme s čistým srdcom Božiu Eucharistiu (sv. Príčastie-Prijímanie), alebo nie...

Týždenný liturgický cyklus – nedel'a

Základom spasenia pre každého človeka je teda, aby sa dal pokrstiť, myropomazať a pristúpil aspoň raz v roku k sv. Príčastiu (stal sa plnohodnotným kresťanom – zmyl dedičný prvotný hriech Adama a Evy, s ktorým sa narodil) a potom žil v takom stave, aby nemal ťažký hriech a bol jedno Telo s Isusom Christom. Ak človek by v takom stave, zjednotený s Isusom Christom zomrel, nebude Isusom Christom odsúdený na súde, pretože Isus Christos-súdca sám seba neodsúdi – takže pôjde určite do neba (či už priamo – ak bol svätý – milujúci všetkých ľudí bez rozdielu, alebo nepriamo cez očisťec-myrtarstva, kde sa svätým stane dodatočne očistený v ohni – začne tam milovať všetkých ľudí bez rozdielu).

Otázka však znie, ako dlho Božia Eucharistia v človeku "vydrží", teda keď človek bol raz na sv. Príčastie – dokedy to trvá, kým z neho telesná i duchovná jednota s Isusom Christom "nevyprchá"... V skutočnosti je to tak, že táto Jednota nevyprchá nikdy, dokiaľ

človek nespácha ťažký hriech. Sv. Cirkev však pozná slabosť svojich Isusom Christom zverených ovečiek-veriacich, a preto stanovila, že každý kresťan sa má zjednotiť s Isusom Christom v Božej Eucharistii minimálne raz do roka (v prvotnej Cirkvi pristupovali kresťania k sv. Príčastiu na každej Službe Božej) – a to aspoň na Paschu – *Velikdeň* (Veľkú noc). Ak by tak kresťan neurobil ani na Paschu, znamená to, že nechce byť Jedno Telo s Bohočlovekom, nechce ísť jeho jediným “eucharistickým výťahom” do neba, a teda sa tam z vlastnej vôľahostajnosti ignoráciou svojej vlastnej spásy ani nedostane. Preto všetci kresťania sú povinní pod ťažkým hriechom, aby sa minimálne aspoň raz do roka vyspovedali a s čistým srdcom následne pristúpili k sv. Príčastiu. Ak napríklad nejaký kajúcnik sa pri spovedi vyjaví, že 40 rokov nebol na sv. spovedi a ani na sv. Príčastí, tak daný človek má 80 (2 × 40) ťažkých hriechov...

Boh ustanovil **sedemdňový cyklus** (tzv. **týždenný liturgický**), ktorého centrom je siedmy deň *odpočinku* (hebr. «šabbat» *odpočinok*), ktorým v Starom Zákone bola sobota a v Novom Zákone po Christovom vzkriesení je nedeľa – keď si každotýždenne kresťania svojim odpočinkom a spoločnou modlitbou pripomínajú Christovo vzkriesenie. Každý týždeň v stredu sa pripomína zrada Judášova (cez Veľký pôst v stredu je Cirkvou prikázaná zdržanlivosť od mäsa), v piatok sa pripomína smrť Isusa Christa za hriechy všetkých ľudí sveta, a preto každý týždeň v piatok počas celého roka je Cirkvou prikázaná zdržanlivosť od mäsa. Tiež sv. Cirkev zaväzuje svojich veriacich pod ťažkým hriechom, aby sa v siedmy deň, tj. v nedele každého týždňa zdržiavali nielen práce, ale aj aby sa zúčastnili Bohoslužieb (*Služba Božia*, alebo aspoň iná spoločná Bohoslužba napr. *Utreňa, Večiereň*) v cerkvi (kostole). Zachovávanie nedele je zadosťučinením aj 3. Božiemu prikázaniu: Deň sviatočný svätiť.

Ročný liturgický cyklus – *Velikdeň* (Veľká noc)

Hospod' Boh tak isto ustanovil **ročný liturgický cyklus**, ktorého centrom je *deň Jeden* = deň Svetla = večné nebeské Kráľovstvo, (stvorený na samom počiatku, ešte pred stvorením sveta – pozri text *Septuaginty Gn 1,3-5*: «*Tu povedal Boh: „Bud' svetlo!“ a bolo svetlo. Boh videl, že svetlo je dobré; i oddelil svetlo od tmy. A Boh nazval svetlo „dňom“ a tmu nazval „nocou“. A nastal večer a nastalo ráno, deň Jeden*»). Pascha – *Velikdeň* (starozákonná Veľká noc) je jediná zo šabatov-odpočinkov (ВО **ЕДИНЪ** **Ѡ** **СВЕТѠ**, porov. originálny grécky alebo staroslovanský text **Mt 28,1; Lk 24,1; Jn 20,1**), keď si kresťania každoročne pripomínajú mimoriadne sviatočným spôsobom vzkriesenie Hospoda nášho Isusa Christa. Je to v podstate, ako vyplýva zo Starého Zákona deň stvorenia svetla, neba, nebeských príbytkov, pripravených pre nás od stvorenia sveta (pozri **Mt 25,34**). Posledný piatok pred *Velikodňom* sa volá Veľký Piatok, kedy sv. Cirkev prikazuje veľmi prísny pôst (zdržanlivosť od mäsa a mliečnych výrobkov a len raz za deň sa dosýta najesť a dvakrát občerstviť) – v ten deň, ktorý je výnimočný, pretože sa skladá z dvoch dní (nastala tma=noc po celej zemi a po nej znova vyšlo slnko, **Mt 27,45; Mk 15,33; Lk 27,45**) si kresťania každoročne pripomínajú smrť Isusa Christa na kríži, ktorý bol v dôsledku toho v lone zeme ako Jonáš tri dni a **tri** noci (pozri **Mt 12,40**). V dôsledku Veľkého(=dvojitého) piatku sa mimoiného posunulo aj počítanie siedmeho dňa zo starozákonnej soboty na novo-zákonnú nedeľu.

Pascha-koláč okrúhleho tvaru, posväcovaný na *Velikdeň* – symbol ovocia rajského Stromu života, tj. Božej Eucharistie

Sviatok sviatkov, deň Jeden, najväčší a nikdy nekončiaci (bez večera! = tzv. nevečerný deň=večnosť) – *Velikdeň* (Veľký deň) je sviatkom Božej Eucharistie, preto všetci veriaci majú povinnosť aspoň raz v roku v ten Deň ísť na sv. Príčastie. Kto by na *Velikdeň* nechcel ísť na sv. Príčastie, znamená, že nechce ísť do neba, nechce byť účastný na večnom dni stvorenom na počiatku sveta («**СІ́Н ДЕ́НЬ, Е́ГО́ЖЕ СОТВОРИ́ ГДЬ, ВОЗРА́ДШЕМСА Ѳ ВОЗВЕСЕЛІ́МСА ВЪ О́НЬ**» – **Ž 118,24**), a teda tam ani nepôjde.

Byzantský obrad je mimoriadne bohatý na symboliku Božej Eucharistie, ktorá je centrom nielen celej kresťanskej viery, ale aj výslovným centrom dvoch najväčších sviatkov cirkevného roka: sviatku Narodenia Hospoda nášho Isusa Christa (Vianoce, pôvodne súčasť *Bohobjavenija*) a predovšetkým *Velikodňa* (Veľkej noci). Symbolom pokrmu nesmrteľnosti – Božej Eucharistie je:

- a) na *Velikdeň* veľký okrúhly sladký koláč **Pascha** (v preklade *prechod*);
- b) na Vianoce sú to (okrem vianočného stromčeka symbolizujúceho strom života v raji) sladké maličké koláčiky-jednohubky – **bobaľky** ochutené medom, makom, či orechami...

Bobaľky sú malé, Pascha veľká... a oba symbolizujú plod stromu života – Božiu Eucharistiu – Eucharistického Isusa Christa... Prečo? Na Vianoce (menší sviatok Božej Eucharistie) sa Isus Christos = eucharistický pokrm nesmrteľnosti – ešte len narodil – bol maličký (= strom života ešte len zakvitol-vid' tropár predprazdenstva *Roždestva*), kým na *Velikdeň* (najväčší sviatok Božej Eucharistie) už priniesol svoj plod v podobe Božej Eucharistie ustanovenej Isusom Christom v deň jeho zabitia – tj. na Veľký Piatok!

Rímskokatolíci na Slovensku na Vianoce východnú-gréckokatolícku symboliku Božej Eucharistie ešte ako-tak dodržiavajú (bobaľky dostali podobu sladkých vianočných oblátok pripomínajúcich ich hostie-Eucharistiu), ale Paschu na Veľkú noc svätia rímskokatolíci podobne ako gréckokatolíci a pravoslávni už len na východnom Slovensku. Nechápuc a neuvedomujúc si Eucharistický význam Veľkého dňa-*Velikodňa* (nesprávne ho na Slovensku vplyvom protestantizmu nazývajú starozákonným označením "Veľká Noc") nazývajú svätenie koláča-Paschy v košíkoch už len ako tzv. "posvätenie jedál" a dokonca v mnohých košíkoch plných klobásy, šunky a mäsa už ani Pascha nie je. Ostatní i napriek tomu, že na sv. omšiach používajú **nekvasený chlieb – hostie**, na Veľkú noc svätia vo veľkonočných košíkoch **kvasený sladký chlieb – Paschu** (častokrát nesprávne nahrádzanú pečivom v tvare starozákonného jahniatka), ktorú však volajú už sekularizovaným výrazom «mazanec», ktorý s Paschou, tj. *prechodom* (hebr. «Pesach» prechod) z egyptského otroctva do zasľúbenej zeme a z pozemského dočasného života do nebeského večného života (Božia Eucharistia – výťah do neba) už nemá nič spoločného.

V Taliansku, kde bol v 1. tisícročí pôvodne tiež byzantský obrad (v súčasnosti už vytlačený obradom novším-latinským) sa dodnes zachoval obyčaj, že si ľudia na Paschu (po taliansky *Pasqua* – teda Pascha) masovo kupujú v obchodoch mimoriadne chutný veľký sladký koláč zvaný *panettone*. Samozrejme, že medzi tamojšími rímskokatolíckmi sa tento koláč už do kostolov požehnávať neprináša, avšak sa zachoval v masívnej miere pri tradičnom rodinnom jedálnom lístku práve na sviatky Paschy (*Pasqua*)...

Cerkovna Pascha – Artos i rodinné Paschy ozdobené krížom, vencom či vtáčikmi

U gréckokatolíkov a pravoslávnych sa na *Velikdeň* rozoznáva okrem privátnej rodinnej Paschy (v košíku) aj spoločná Pascha pre celú cerkov – tzv. *Artos*. Táto je tiež požehnaná na *Velikdeň* a je vyložená v cerkvách počas ôsmich dní Paschy na prestole (oltári) až do nasledujúcej – Tominej nedele zvané aj Antipascha, kedy sa skonzumuje spoločne v cerkvi po Službe Božej pri myrovaní. Cárске dvere a aj diakonské na ikonostasoch sú celý týždeň (osem dní) otvorené na znamenie, že Isus Christos skrze Božiu Eucharistiu otvoril všetkým ľuďom dobrej vôle prístup do neba... Na *Artos* sa upevňuje ikona vzkriesenia a veriaci ju bozkávajú počas celého svetlého týždňa, keď *Artos* cez Cárске dvere počas spevu *stichir* Paschy vynáša k veriacim ich kňaz. Okrem iných sa spievajú tieto *stichiry*:

«Páscha svjaščennaja nam dnes pokazásja, Páscha nóva svjatája, Páscha tájinstvennaja, Páscha vsečestnája, Páscha Christos izbávitel', Páscha neporóčnaja, Páscha velikaja, Páscha vírnych, Páscha dvéři rájskija nam otverzájuščaja, Páscha vsich osvjaščajuščaja vírnych», či

«*Páscha krásnaja, Páscha Hóspodňa, Páscha, Páscha vsečestnája nám vozsijá, Páscha rádostiju druh drúha objímam, ó Páscha, izbavlénija skórbí...*». Pod Paschou v hore uvedených paschálnych stichirách sa má rozumieť **Pascha = Pesach = Prechod-Premiestnenie = eucharistický Isus Christos**, ktorého veriaci zje a tak sa s Ním stane jedno a v ňom sa premiestni-dostane do neba. Preto tak radostné melódie pri speve a celá tá radostná, pri srdci každého veriaceho brniaca eufória celého sviatku *Velikodňa*.

Sladké koláče *Artos* i *Pascha* (symboly skutočnej Paschy = Božej Eucharistie) sú ozdobené krížom a vencom naokolo neho (tiež z upečeného cesta)... Kríž ozdobený vencom podčiarkuje symboliku vzkriesenia Isusa Christa. Kríž je totiž symbolom Jeho smrti a veniec naokolo neho predstavuje víťazstvo vzkriesenia. Isus Christos zomrel na kríži, ale bol oslávený svojim vzriesením, tj. svojou smrťou smrť našu premohol, doslovne **popravil** (akoby zločinc na popravisku). Ak je Pascha-koláč dostatočne veľká, ozdobuje sa aj z cesta jednoduchým uzlom zapletenými vtáčikmi symbolizujúcimi vtáka pelikána – starokresťanský symbol eucharistického Isusa Christa. Pelikán je totiž známy tým, že keď má pri starostlivosti o svoje mláďatá v prírode nedostatok potravy, tak sa obetuje-dáva sám k ich strave... Isus Christos sa obetoval za ľudí na kríži a dáva sa nám jesť v Božej Eucharistii...



Cerkovna Pascha – Artos s ikonou vzkriesenia na svojom vrchu (na fotografii vľavo) leží na prestole 8 dní: od Velikodňa až po Tominu nediľu. Od Velikodňa až do Voznesenija (40 dní) na prestole je plaščanica a na znamenie vzkrieseného Isusa Christa Evanjeliár pred kivotom nie leží, ale stojí...

Pascha – Pesach – prechod

Židia si tiež pripomínajú a oslavujú tzv. *Pesach – prechod* z Egypta do zaslúbenej zeme. Pre kresťanov *Pesachom* (staroslovansky *Pascha*, taliansky *Pasqua*) je Božia Eucharistia, vďaka ktorej a jedine ktorou sa kresťania akoby výťahom môžu premiestniť-prejsť zo zeme do večného Kráľovstva nebeského (neba). Židia na svoju starozákonnú Paschu rituálne jedli jednoročného baránka symbolizujúceho ešte stále nimi očakávaného budúceho Vykupiteľa. Kresťania byzantského obradu (gréckokatolíci, pravoslávni)edia na

Paschu (okrem Božej Eucharistie=skutočnej Paschy!) sladký koláč zvaný Pascha pripomínajúci v raji Adamom a Evou stratený pokrm nesmrteľnosti – Isusa Christa materiálne prítomného pod spôsobom chleba a vína v Božej Eucharistii.

Božia Eucharistia – Pascha – centrum byzantských bohoslužobných textov počas celého svetlého týždňa Velikodňa

Mimoriadne vznešenou Bohoslužbou svetlého sviatku vzkriesenia je voskresna *Utreňa* so špeciálne radostnými melódiami – spievanými modlitbami – tzv. *kánona Paschy*.

To, že veľký sladký koláč Pascha symbolizuje Božiu Eucharistiu a samotného Eucharistického Isusa Christa je vyjadrené veľmi jasne a zreteľne napr. v 9. piesni:

«Ó Páscha veľija i svjaščěnnijšaja Christé! Ó múdroste i Slóve Bóžij i Sílo! Podávaj nam jístije tebe pričšačćatisja v nevečěrnim dní cárstvija tvojeho» (Ó Pascha veľká a najsvätejšia Christe! Ó múdrosť a Slovo Božie a Sila! Podávaj (dopraj) nám jesť Ťa v pričastí-prijímaní v nevečernom=bezvečernom dni tvojho kráľovstva).

Všetky spevy voskresného kánona oslavujú a ospevujú **Paschu = Isusa Christa = Božiu Eucharistiu**. Kto totiž ide na sv. Pričastie (*pričašća sa*), v Isusovi Christovi sa premiestňuje zo zeme do neba. Spasiť (tj. dostať sa do neba a veľkou okľukou sa vyhnúť peklu-večnému zatrateniu) sa totiž dá len v Christovi, s Christom a skrze Christa.

Sv. Ján Zlatoústý-Chryzostomos (†407) vo svojej kázni «proti židom» často označuje tajomstvo Božej Eucharistie termínom Pascha a podčiarkuje, že kresťania majú Paschu na každom eucharistickom stretnutí (Službe Božej), kým židia však iba raz do roka ... (porov. *Proti židom*, 2. Slovo, 2;864).

Buona Pasqua! – Dobrá Pascha! – Šťastný Prechod zo zeme do neba!

A na záver len pre zaujímavosť:

U gréckokatolíkov i pravoslávnych sa veriaci vzájomne zdravia po *Velikodni* 40 dní radostným pozdravom *Christos voskrese* (Christos vstal z mŕtvych) a odpoveďou nemenej radostnou *Voistinu voskrese* (Skutočne vstal z mŕtvych).

Taliani sa len v samotnú nedeľu Paschy zdravia *Buona Pasqua* a odpovedajú to isté: *Buona Pasqua* (Dobrá Pascha=*prechod*). Vzájomne si želajú Dobrú Paschu – teda v pôvodnom slova zmysle šťastný a úspešný prechod-*Pesach* zo zeme do neba... Ako? No predsa skrze, s a v Eucharistickom Isusovi Christovi.

Far la pasqua = prender la comunione, íst' na paschu = íst' na sv. prijímanie

V taliančine sa dokonca v bežnej reči výraz «*far la pasqua*» *íst' na paschu*, či v doslovnom preklade *robiť tú paschu=pesach=prechod* používa v synonymickom zmysle: *íst' na sv. prijímanie* – «*prender la comunione*». Citát z talianskeho slovníka, ktorý už vyšiel v okolo päťdesiatich vydaniach: «*far la pasqua = prender la comunione*», (N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Milano, 1936, p. 1100).

Praktické dôvody, prečo sa na Východe nikdy nevyvinuli herézy proti Eucharistii

Už pedagóg **Ján Amos Komenský** hovoril, že keď deti počujú výklad v škole, zapamätajú si 20-30% počutej látky. Keď však aj vidia, napr. obrázok a majú k nemu výklad, zapamätajú si až 50% látky. Keď si daný obrázok s počutým a videným výkladom aj sami premaľujú do zošita a vynaložia tak svoju vlastnú tvorivú prácu k danej téme, zapamätajú si až 90% látky.

Preto sv. Cirkev už od najstarších čias doporučuje veriacim, aby si každý vo svojej domácnosti sám pripravoval, ozdoboval a do cerkvi na posvätenie priniesol domácu Paschu – symbol a pripomienku, že eucharistický Isus Christos je *pascha-pesach* – jediný spôsob ako prejsť už počas svojho života zo zeme do neba. Tento obyčaj svätiť doma priho-

tovovanú Paschu na *Velikdeň* je zachovaný dnes len na Východe a je mimo iného príčinou, prečo na Východe nikdy nevznikli herézy proti Božej Eucharistii. Na Východe nikdy nepotrebovali a ani dodnes nepotrebujú žiadny novodobý sviatok, ani sprievody a adorácie Božieho Tela. Christos totiž neustanovil Božiu Eucharistiu na to, aby ju vystavovali a na ňu v monštrancii pozerali, ani nekázal o svojom Tele-Eucharistii: spievajte mi, hádžte mi kvietičky, kontemplujte ma, ale povedal «**vezmite a jedzte**» (Mt 26,26). A kto bude jesť, má v sebe život – bude žiť na veky, kto však nebude jesť, sám seba odsúdil (porov. Jn 6,53-58).

o. Jozafát Vladimír Timkovič, OSBM
11. apríla 2015, Košice
www.spravy.narod.ru